

De HBO masteropleiding Master Social Work

Inleiding

De Hogeschool van Amsterdam (HvA), in samenwerking met Pro Education BV¹, en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) starten in het studiejaar 2007-2008 met de nieuw geaccrediteerde professionele masteropleiding Social Work. Met deze opleiding wordt een aanzienlijke bijdrage geleverd aan de verdere ontwikkeling én verbetering van de beroepspraktijk, die gezien de maatschappelijke ontwikkelingen zeer gewenst en nodig is. Hiermede refereren wij aan de toenemende complexiteit van cliëntproblematiek, vermaatschappelijking van de zorg, de invoering van de Wet Maatschappelijke Ondersteuning (WMO) in januari 2007 en de toenemende aandacht voor effectiviteit en kwaliteit van de hulp- en dienstverlening. Doordat er in de realisatie van deze Master Social Work door de Hogescholen nauw is samengewerkt met het werkveld levert de opleiding een meervoudige meerwaarde op voor de studenten (professionals in het werkveld) en hun collegae, werkgevers en het onderwijs.

Accreditatie

De Nederlands Vlaamse Accreditatie Organisatie (NVAO) toetst namens de regering de opleidingen in het Hoger Onderwijs aan de kwaliteitseisen zoals geformuleerd in de wetgeving. In het voorjaar van 2007 kent het NVAO een positieve beoordeling toe aan de "toets nieuwe opleiding" van de beide opleidingen tot Master Social Work.

De HAN en de HvA, in samenwerking met Pro Education BV, hebben elk afzonderlijk een Master Social Work ontwikkeld die uiteindelijk een gemeenschappelijk eindresultaat hebben. Hierdoor heeft de NVAO voor de accreditatie beide opleidingen afzonderlijk beoordeeld. De NVAO waardeert het initiatief tot samenwerking en het voornemen om in de toekomst ook bij de uitvoering van opleidingen intensief samen te werken. Met de accreditatie is een traject van ruim anderhalf jaar voorbereiding om te komen tot een nieuwe professionele masteropleiding afgerond.

De aanleiding

De aanzet tot de ontwikkeling van deze nieuwe HBO masteropleiding komt voort uit de vraag van het werkveld die geconfronteerd wordt met verschillende ontwikkelingen en behoeften in de samenleving. In dit kader kan ook gedacht worden aan de toenemende aandacht in de samenleving en de politiek voor sociale participatie. Vragen en behoeften van cliënten overschrijden steeds vaker de grenzen van de domeinen en disciplines en dit vraagt om multi-professionele en multidisciplinaire samenwerking. Betrokken partijen erkennen het belang om de kwaliteit en effectiviteit van de hulp- en dienstverlening te verbeteren.

Doelmatigheid, slagvaardigheid, flexibiliteit, transparantie en betrouwbaarheid van zowel werkprocessen als bestuurlijke samenwerking zijn hierbij doelstellingen. Het meten van resultaten en het verantwoorden van aanpak en uitvoering naar samenwerkingspartners en subsidiegevers maken deel uit van deze processen.

Bovengenoemde ontwikkelingen vragen om een breed georiënteerde, hoogopgeleide en beroepsgerichte professional. Een Master Social Work die op een hoger niveau dan de afgestudeerde bachelors kan functioneren maar wel vanuit én voor de beroepspraktijk werkt. De Master Social Work is geen manager, maar innoveert en implementeert op basis van praktijkonderzoek en vanuit een probleemoplossende visie. Hij is in staat om met zijn kennis en kunde van de uitvoeringspraktijk ontwikkelingen, behoeften en vragen vanuit de politiek, samenleving, cliëntengroepen (en de eigen uitvoeringspraktijk) te signaleren, te onderzoeken en om te zetten in verbeteringen. De Master Social Work verantwoordt en legitimeert zijn professioneel handelen en de eigen uitvoeringspraktijk naar derden en hij is in staat de regie te voeren bij complexe problemen, waarbij meerdere professionals, disciplines en instanties betrokken zijn.

Om dit alles te kunnen doen heeft de Master Social Work verschillende competenties nodig. Deze competenties staan in hun samenhang centraal voor het functioneren van de Master Social Work.

De competenties van de opleiding Master Social Work zijn:

- i. De Master Social Work *-als senior professional-* heeft een gedegen inhoudelijke expertise, kennis van methodiek/methodiekontwikkeling en een professioneel oordeel over kwaliteit van handelen naar individuele cliënten. Hij initieert en realiseert deskundigheidsbevordering en scholing in zijn instelling of

¹ Pro Education BV is een zelfstandig opleidingsinstituut voor post-HBO- en HBO-masteropleidingen, voortkomend uit en samenwerkend met de Hogeschool van Amsterdam

organisatie met als doelstelling het realiseren van kwaliteitsvergroting, kwaliteitsborging, accountability, resultaatgerichtheid, doelmatigheid en effectiviteit van interventies.

- II. De Master Social Work *-als praktijkonderzoeker-* beheerst verschillende methoden en technieken van onderzoek en weet deze op de juiste wijze in te (laten) zetten. Hij onderbouwt zijn aanbevelingen of (beleids-) voorstellen vanuit een gewogen oordeel naar aanleiding van cijfermatige evaluaties en/of onderzoeksresultaten.
- III. De Master Social Work *-als ontwerper-* of ontwikkelaar van methodiek levert een originele bijdrage ten behoeve van het eigen expertisedomein door het ontwikkelen en/of toepassen van relevante ideeën, inzichten, theorieën en/of concepten, naar aanleiding van onderzoeksresultaten en internationale trends en ontwikkelingen. Hij is hierbij gericht op innovatie en empowerment.
- IV. De Master Social Work *-als projectmanager-* treedt op in opdracht van welzijnsorganisaties, koepelorganisaties, (ambulante) zorg of overheid. Hij heeft een gedegen kennis over en ervaring met ontwikkelingen en veranderingen in het Sociaal Agogisch werkveld en het domein Welzijn. Hij voert projecten uit ter bevordering van het welzijn van groepen en het samenleven in diversiteit met name gericht op preventie, inclusie, resocialisatie en rehabilitatie.
- V. De Master Social Work *-als expert-* voert opdrachten -op het gebied van inhoudelijke innovaties- uit als consultant/inhoudelijk expert of projectleider voor instellingen, gemeenten, lokale organisaties, overheid, landelijke koepels of in commerciële/particuliere organisaties. Hij weet innovatie zoals: nieuwe producten, programma's voor nieuwe doelgroepen en methodiek te ontwikkelen, te introduceren en te implementeren.
- VI. De Master Social Work *-als adviseur-*. Hij is een adviseur/consultant voor overheid/ministerie, instellingen/organisaties, directies en management ten aanzien van inrichting, invoering, effecten en consequenties van nieuwe wetgeving, nieuwe programma's en nieuwe mogelijkheden. Hij adviseert vanuit zijn kennis over internationale en nationale ontwikkelingen binnen het vakgebied en het werkveld. Hij weet zijn adviezen te onderbouwen vanuit historische perspectieven, het perspectief van 'de nieuwe professional' en vanuit onderzoeksresultaten over de effectiviteit van kwaliteitsverbetering en optimalisering van zorg.
- VII. De Master Social Work *-als beroepsinnovator-* geeft gericht sturing aan het ontwikkelen van de eigen professionaliteit, weet verworvenheden adequaat te integreren in de organisatie en stuurt ten aanzien van zijn eigen employability, zowel in de organisatie als het expertisedomein.

Samenwerken aan de ontwikkeling van de HBO Master Social Work

Bij de ontwikkeling en realisatie van de Master Social Work is nauw samengewerkt tussen verschillende partijen. De Nederlandse Vereniging voor Maatschappelijk Werkers (NVMW) heeft zich uitgesproken over de wenselijkheid voor een opleiding tot Master Social Work en het initiatief genomen om dit te bespreken met relevante partijen in het land. In het najaar van 2005 heeft de NVMW met de HBO-Raad een ronde tafel gesprek georganiseerd. Daarbij waren ook vertegenwoordigers aanwezig van andere belangrijke partijen, zoals welzijnsorganisaties, gemeentes en de ministeries van Volksgezondheid, Welzijn en Sport en van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap. Het belang van een opleiding tot Master Social Work werd nogmaals onderstreept en er bleek bij alle aanwezige partijen draagvlak voor de HBO Master Social Work. Inmiddels was door het SAC HSAO, het sectoraal adviescollege van het Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs, het initiatief genomen een onderzoek te doen naar de haalbaarheid van een bekostigde professionele Master Social Work. Dit is verder opgepakt door de faculteit Gezondheid Gedrag en Maatschappij (GGM) van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN) en door het Instituut voor Sociale en Culturele Beroepen (ISCB) van de Hogeschool van Amsterdam. De HBO-Raad ondersteunt het initiatief aan de hand van een Positionpaper en heeft op het HBO-Raad-jaarcongres in april jl de beide hogescholen en hun partners de gelegenheid geboden om een workshop over de nieuwe masteropleiding aan te bieden.

Momenteel is een aanvraag voor bekostiging van de Master Social Work ingediend bij het ministerie van OC&W. Op grond van de zogeheten macrodoelmatigheidstoets besluit de overheid al dan niet tot tot bekostiging van de opleiding over te gaan. Bij een positief besluit betalen studenten het wettelijk collegegeld.

Dat is van belang voor een sector die niet zeer koopkrachtig is, maar wel een belangrijke taak en verantwoordelijkheid heeft voor de aanpak en oplossing van maatschappelijke problemen.

Toelaatbaarheid

Aan de studenten worden de volgende toelatingseisen gesteld:

- een afgeronde bacheloropleiding in het domein van Social Work (Maatschappelijk Werk en Dienstverlening, Cultureel Maatschappelijke Vorming, Sociaal Pedagogische Hulpverlening, Creatieve Therapie, Pedagogiek, Sociaal Psychiatrische Verpleegkunde)
- ruime ervaring in het uitvoerende werk (minimaal 3 jaar) en aantoonbare differentiatie;
- een relevante werkplek binnen het domein Social Work;
- binnen de (relevante) functie, tijd, ruimte en faciliteiten krijgen om opdrachten vanuit de opleiding en onderzoek uit te voeren;
- wetenschappelijke en Engelse teksten kunnen lezen, begrijpen en samenvatten (reproductieve beheersing).

Basiskenmerken van de opleiding HBO Master Social Work zijn:

- Een nieuwe NVAO-geaccrediteerde, post initiële HBO-masteropleiding in het domein Social Work met Nederlands als voertaal;
- Een deeltijdopleiding voor werkende professionals met een studieduur van 2 studiejaar, totaal 60 erts (1680 studiebelastinguren, studiebelasting +/- 20 uur per week);
- Onderscheidt zich aantoonbaar van de academische master door uit te gaan van en zich te richten op het (eigen) werkveld, de beroepspraktijk en praktijkgericht onderzoek;
- De masteropleiding richt zich op het ontwikkelen van professionals (agogische professionals) in het kennisgebied en beroepsdomein Social Work, zij worden opgeleid tot senior experts in hun vakgebied.
- Doelgroep: senior professionals met HBO-bachelorgetuigschrift in het domein van Social Work en minimaal 3 jaar werkzaam op post HBO-niveau;
- De opleiding bouwt voort op ruim 100 jaar bacheloronderwijs en ruim 50 jaar expertise in het domein Social Work, vanuit de Voortgezette Opleidingen van de Hogeschool van Amsterdam en decennia ervaring en expertise met bacheloronderwijs en Voortgezette Opleidingen in het domein Social Work van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
- Heeft een gezamenlijk masterprofiel, ingericht door de Hogeschool van Amsterdam (HvA) en de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN).
- Wordt aangeboden door het Instituut voor Sociale en Culturele Beroepen (ISCB) van de Hogeschool van Amsterdam in samenwerking met Pro Education BV en vanuit het instituut VDO (Voortgezette Opleidingen, Dienstverlening en Onderzoek) van de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen
- Start studiejaar 2007-2008 met per locatie als streefcijfer voor de instroom ongeveer 25 studenten;
- Kosten opleiding –uitgaande van bekostiging- conform wettelijk collegegeld: voor de periode 2006/2007 gesteld op € 1538,- per studiejaar (excl. boeken, excursies, bijkomende kosten).

Voor meer informatie zie: www.vdo.han.nl; www.hva.nl; www.proeducation.nl.

Auteurs:

Els Blikendaal

Directeur Opleiding & Innovatie

Pro Education B.V.

Paasheuvelweg 35 // 1105 BG Amsterdam ZO

Postbus 22799 // 1100 DG Amsterdam ZO // Tel 020 567 79 61

Fax 020 567 79 01 Tel privé 036-529 16 92 // Mobiel 06-51 60 83 90

E-mail e.blikendaal@proeducation.nl

Web www.proeducation.nl

Mariël van Pelt

Projectleider Master Social Work

Hogeschool Arnhem en Nijmegen, VDO Opleidings- en adviescentrum

Laan van Scheut 10, 6525 EM Nijmegen

T (024) 353 06 00//F (024) 355 98 66//E-mail: info.vdo@han.nl

E-mail Mariel.vanPelt@han.nl

Web www.vdo.han.nl

De auteurs zijn als projectleider betrokken (geweest) bij de ontwikkeling en realisatie van de Master Social Work voor respectievelijk de HvA en de HAN